

מס' 102
הסתגלות לישראל

✓

מה"ל בוא לישראל

מחקר על הסתגלותם
של מתנדבי חו"ל
למדינת ישראל ותושביה

א

מטכ"ל / אכא / יחידה מחקר פסיכולוגי
מכון לחקר דעת הקהל

ז"ו"ח זח

זהו דין וחשבון על תוצאות משאל שנערך בחדש
מרץ בין 387 אנשי מח"ל. מטרת המשאל הייתה
לקבוע באיזו מדה הסתגלו אנשי מח"ל למשטר
בצבא ההגנה לישראל לתנאי הארץ וכן אילו הם
הגורמים הקובעים את הסתגלותם או את אי
הסתגלותם.

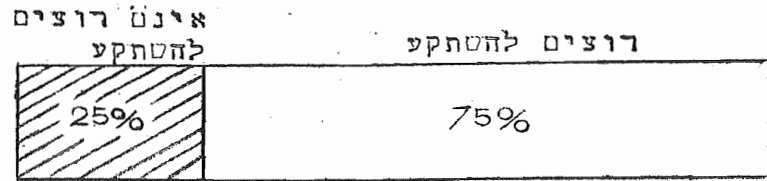
כבר עם הטקת המסקנות הראשונות נתגלו כמה פרטים
מעניינים. כך, למשל, גם אצל בעלי דעת שלילית על
הארץ, נמצאה מדה לא קטנה של יחס אוהד, מעריך
ומוקיר למדינת ישראל, למחותה המיוחדת כמולדת
היהודים. בהתחשבות ובאדיבות הדגישו גם אלה שהיו
חריפים ביותר בבקורתם את הנקודות החיוביות
טגילו בישראל ומתוך החשבות כולן מזדקרת נימת
היסוד האחת: "אחרי הכל זו ארצנו".

המשאל עצמו - נערך בחדש מרץ 1949, וחלק מסוים
של אנשי מח"ל כבר עזב את הארץ לפני תאריך זה.
לכן גבוה באופן יחסי אחוז המעוניינים להסתקע
בארץ (75%). החיילים שנכללו במשאל זה הם מכל
הסוגים שהתנדבו לצבא ההגנה בישראל, אף כי אי
אפשר להגיד בדיוק שהסוגים מיוצגים באחוזים
הנכונים. יש לטער, איפוא, שהסטיה המכסימלית
העלולה לקרות במספרים הנמסרים בדפים הבאים -
היא בערך 6%. זאת אומרת, למשל, שאם צוין, כי
75% מהנשאלים רוצים להסתקע בארץ, הרינו לומדים
שאילו נשאלו כל אנשי מח"ל בחדש מרץ את אותן
השאלות, היינו מוצאים למעטח בין 69% עד 81%
בעלי דעה כזאת. אך על פי רוב, הסטיה אינה
מטיגה את השיא של 6%. ברוב המקרים של המקרים
- היא קטנה מזה בהרבה.

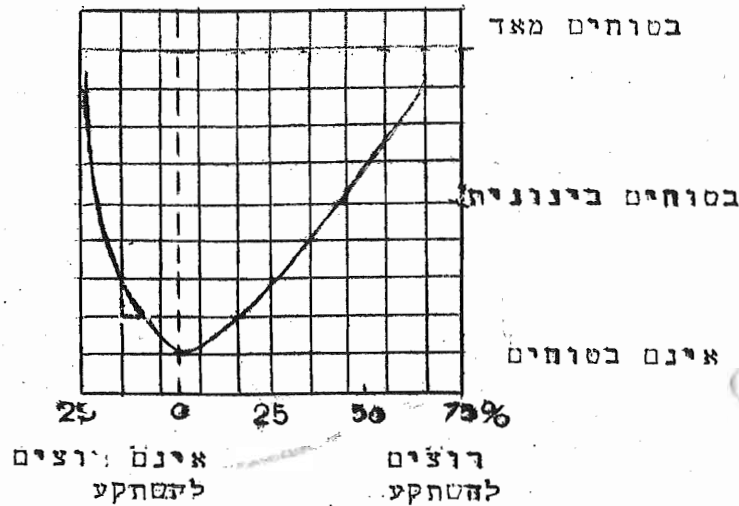
סכום תוצאות המחקר

75%	רוצים להסתקע בארץ.
65%	סבורים שלא קבלו אינפורמציה מספקת על האפשרויות הכלכליות בישראל.
55%	סבורים שלא היתה להם הזדמנות להכיר את הארץ.
58%	סבורים שלא היתה להם הזדמנות ללמוד עברית.
55%	דעתם טלילית על ישראל ותושביה.

75% רוצים להשתקע

מתי מדת הבטחון של המשיבים בדעתם?

75% רוצים להשתקע בארץ - והעקומה מראה כיצד מתחלקים 75% אלה. 25% אינם בטוחים כל כך בדעתם - אולם יתר 50% בטוחים. לעומתם - החיילים סגילו יחס שלילי להשתקעות בארץ תקיפים בדעתם. הם בטוחים שלא יטארו בישראל. חלקם הגדול נמצא בדרגת בטחון גבוהה.

מי רוצה להשתקע בארץ...?

75% רוצים להשתקע בארץ.

ביניהם 50% בטוחים ביותר שיטארו בארץ לעומת 25% שאינם בטוחים כל כך. לגבי אלה - יש כנראה כמה תנאים שהבטחתם תבטיח גם את הטארותם בארץ.

25% שהביעו התנגדותם להשתקעות בארץ - רובם תקיפים מאד בדעתם זו.

יש לזכור כי חלק מאנטי מח"ל עזב את הארץ לפני המטאל.

אין להם קשר עם הרצון להשתקע בארץ.

גיל
מקצוע
השכלה
זמן בארץ
מין
ודרגה

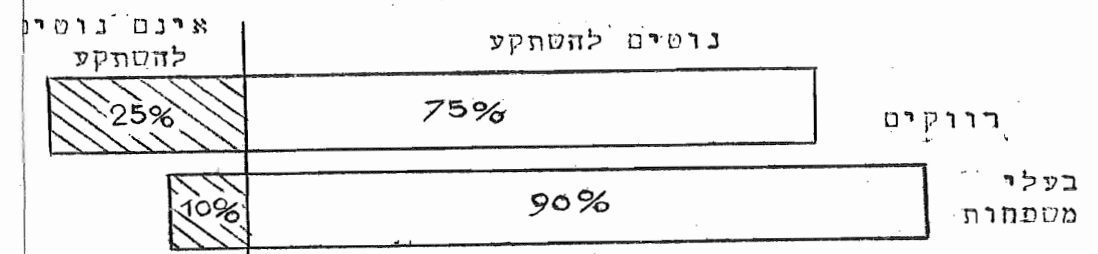
חיילי מח"ל שרכשו ידידים בארץ נוטים יותר מאחרים להסתקע

אלה שרכשו רק מכרים - אינם נבדלים מהשאר.

חיילי מח"ל שהצליחו לרכוש ידידים בארץ נוטים יותר להסתקע בארץ מאשר החיילים שלא רכשו כאן ידידים.

בכלל נמצא כי קטרי ידידות אמיתית - לאו דוקא היכרויות סתם - רב כוחם להניע את איש מח"ל להסתקע בארץ. אולם יש להבדיל כאן בין רכיסת מכרים ורכיסת ידידים. מספר המכרים - בנגוד למספר הידידים - אינו מסמיע על רצונו של איש מח"ל להסתקע בארץ.

בעלי מספחה נוטים יותר מרווקים להסתקע

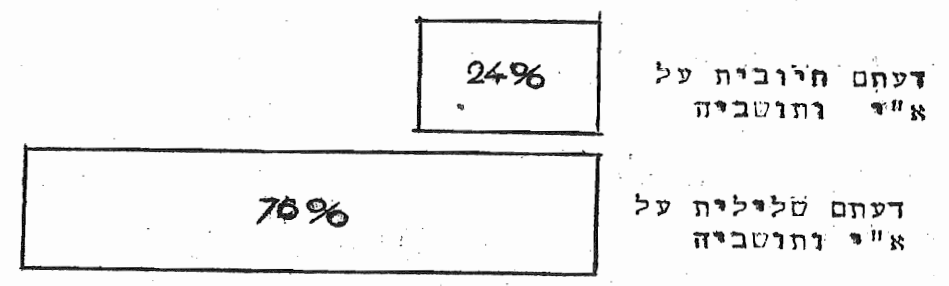
החיילים שנחרטמו מהיטוב יותר טוב מזה שצמנו - נוטים יותר להסתקע בארץ. יתר על כן - אף בין 6 האחוזים הטוענים "מזה שכבר ראיתי גרם לי אכזבה מרה" - כסלים נוטה להסתקע בארץ.

אלה שאומרים: "אני מתגעגע לסביבתי וחברתי בחו"ל" (18% מבין המסייבים) נוטים פחות מאחרים להסתקע בארץ.

הרוצים להסתקע נמצאים בדרך כלל במצב רוח טוב יותר מאשר אלה הרוצים לשוב לארצותיהם.

בעלי דעה שלילית על הארץ

בין חיילי המח"ל הרוצים לשוב לארצותיהם - 76% הם בעלי דעה שלילית על הארץ ותושביה. הם מבקרים קשות את אורח החיים ואת חנאי הארץ וסדוריה

מספרים אלה מדגישים את הקטר העמוק בין רצונם של מתנדבי חו"ל להסתקע בארץ לבין דעתם על מדינת ישראל.

טאלה למתקע: היט לך תכנית לאחר המלחמה?

תשובה:

לרוב החיילים הרוצים להשתקע יש תכנית ברורה לאחר המלחמה

74% מאלה הרוצים להשתקע בארץ יש להם תכנית ברורה על מה שיעשו אחרי המלחמה.

במחקר ארצי בקרב חיילי צה"ל. שנערך במרץ 1949 נמצא כי 90% מן החיילים החליטו כבר על עתידם.

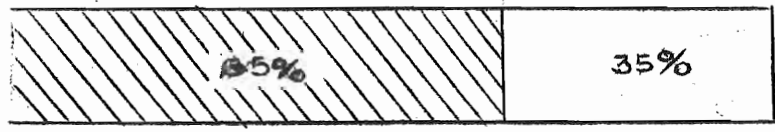
פרטים על תכניות אנטי מח"ל לאחר המלחמה מופיעים בחלק ב' של דו"ח זה.

אינפורמציה על האפשרויות הכלכליות בארץ ועל הזמנה הכלכלית טלה

הטאלה: האם היתה לך ההזדמנות לעמוד מקרוב על אפשרויותיה הכלכליות של הארץ ולבוא בקשר עם אנטי מקצועך?

65% סבורים טלא קבלו אינפורמציה מספקת על האפשרויות הכלכליות בארץ - פרט למקצועותיהם. טאר 35% אומרים: "היתה לנו אפשרות כזאת".

קבלתי אינפורמציה לא קבלתי אינפורמציה

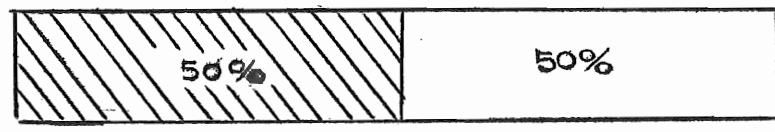

המחסור באינפורמציה - חל לגבי כל המקצועות, אין הבדלים נכרים בנטיה זו בין בעלי מקצועות טונים. אולם אלה הנמצאים בארץ יותר זמן - סבורים כי היתה להם יותר אינפורמציה (אט כי מעולם לא מספקת) מאשר החיילים הנמצאים בארץ פחות זמן.

קצינים קבלו יותר אינפורמציה

לקצינים היתה בדרך כלל יותר אפשרות לקבל אינפורמציה על אפשרויות כלכליות בארץ.

קבלו אינפורמציה לא קבלו אינפורמציה

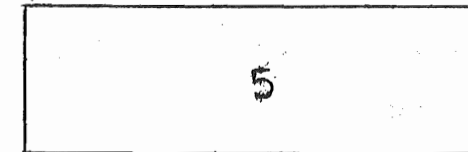

זכרת הארץ

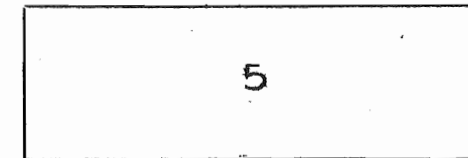
נוטאי הסאלות: הזדמנות להזכרת הארץ, תכיפות חקורות, ידיעת הארץ והתמצאות.

החצי מן הנטאלים סבורים שלא היתה להם הזדמנות נאותה לסייר בארץ ולהכירה.

בין כל 10 אנטי מח"ל

מכירים את הארץ

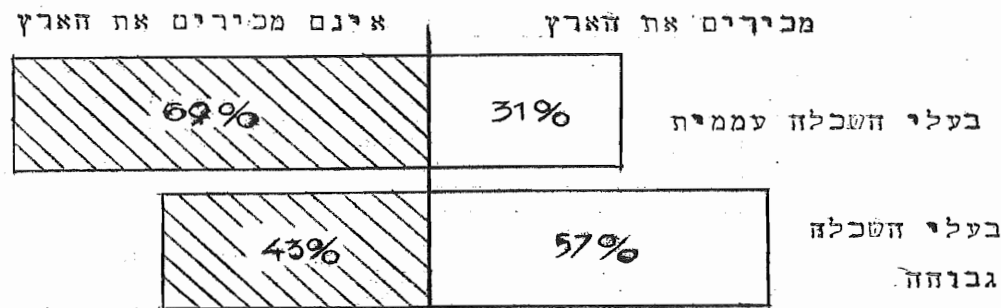
אינם מכירים את הארץ

גברים מכירים בדרך כלל את הארץ יותר מאשר נשים.

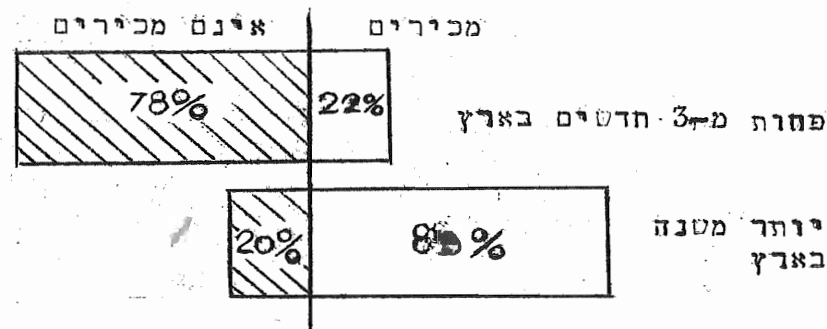
אין הבדל לגבי נטיה זו בין בעלי דרגות שונות.

בעלי השכלה - מכירים יותר

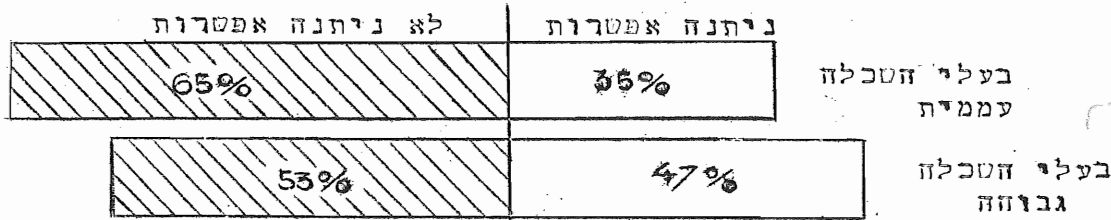
בעלי השכלה אוניברסיטאית מכירים את הארץ יותר מן בעלי השכלה עממית:

החיילים הנמצאים זמן ממושך בארץ סבורים כי מכירים אותה יותר מאשר סבורים החיילים שזה עתה הגיעו. עובדה זו היא אומנם מובנה מאליה אך מוכיחה מדה כנות גדולה בתשובות החיילים וכן דיוק במיון ובעבודת תוצאות המטאל:

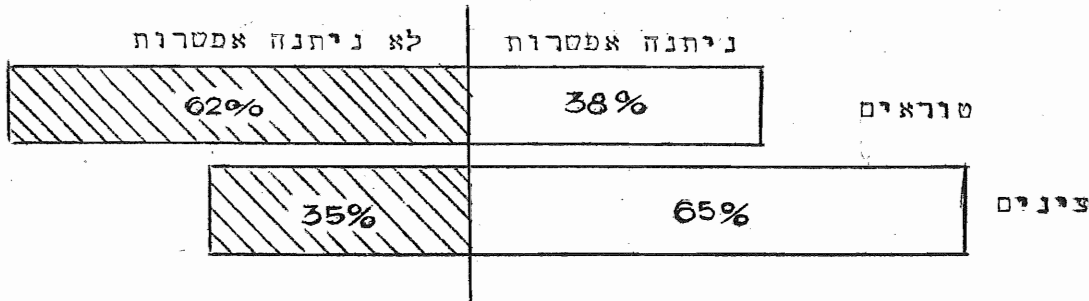

בעלי הטכלה אוניברסיטאית גילו טבעות רצון גדולה יותר מאפשרויות למוד הספה מאטר בעלי הטכלה עממית. הוא הדין לגבי סטודנטים בנגוד לפועלים.

אין הבדלים נכרים בין הנסאלים לפי זמן המצאם בארץ אולם קצינים מרוצים בדרך כלל יותר מאטר טוראים מאפשרויות למוד הספה.

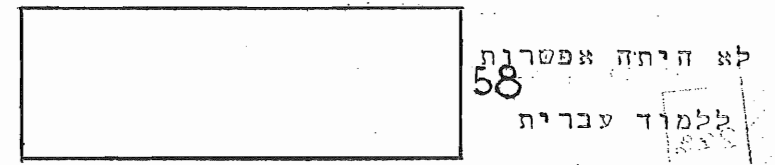
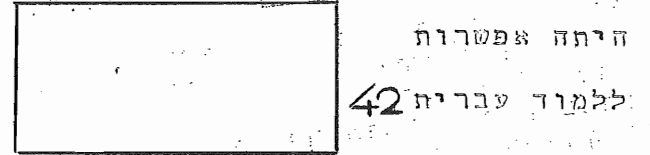
קצינים מרוצים יותר

הנתנת לאינו מח"ל אפשרות ללמוד עברית?

"לא" - אומרים רוב המטיבים

58% טבורים שלא נתנה להם אפשרות ולא נתנו להם החקלות הדרושות ללמוד הספה העברית. יש לציין כי 50% אלה אינם תקיפים מאד בדעתם.

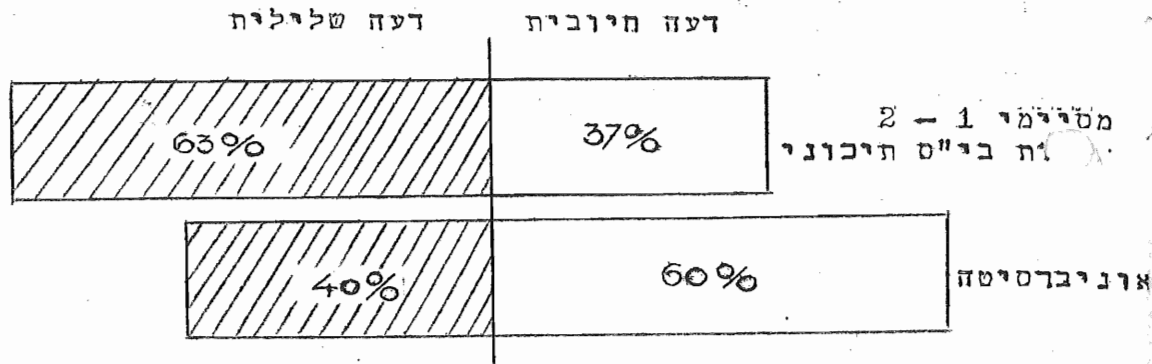

החיילים בגיל 24 ומעלה מרוצים יותר מאפשרויות למוד הספה מאטר הצעירים יותר - אם כי גם ביניהם טבורים 53% כי צ.ה.ל. לא נתן להם אפשרויות מספיקות ללמוד הספה (לעומת 64% אצל בני 23 - 17).

החיילים שניתנה להם האפשרות ללמוד עברית נוטים יותר מאחרים להסתקע

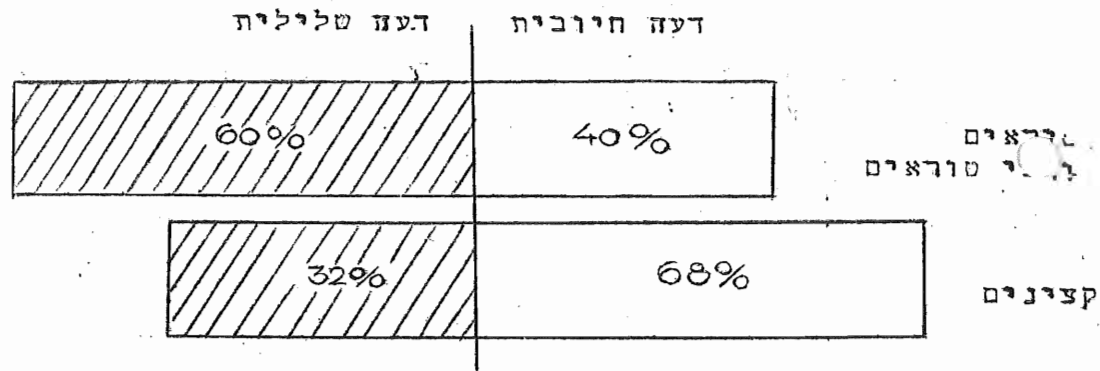
אותם החיילים שהיתה להם, לדעתם, ההזדמנות ללמוד עברית נוטים להסתקע בארץ יותר מאטר אלה הטוענים: "לא ניתנה לי אפשרות מספקת ללמוד את הספה".

בעלי חכבלה גבוהה-דעתם על הארץ
חיובית יותר מבעלי חכבלה עממית

נשים נוסות יותר מאשר גברים לדעה חיובית

דעת קצינים על הארץ

מה דעתך על מדינת ישראל ותושביה?

השאלות נסובו על:

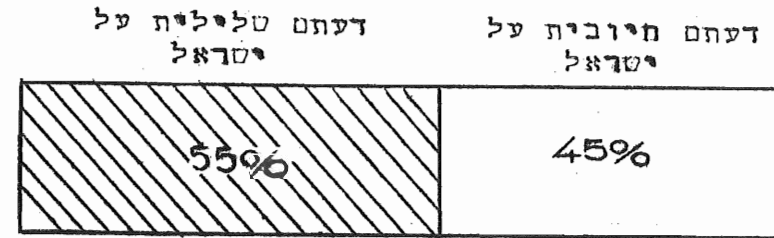
מדינת ישראל; תושביה; אורח החיים; מעלותיה וחסרונותיה של ישראל כמולדת.

55% מאנטי מח"ל - דעתם שלילית על הארץ ותושביה

45% - דעתם חיובית.

"חוצפה" - "אי חנוך" - "פרוטקציה" = "חוסר הכנסת זורחים" - הם הטבות העיקריות לדעה השלילית הזאת.

בין חיילי המח"ל...

אנטי מח"ל
על דעת חיילי המח"ל על הארץ ותושביה.

גיל
מקצוע אזרחי
וזמן בארץ

חסכונות טמצאו אנטי מח"ל בישראל

השאלה: איזה חסכונות מצאת בישראל ותווכינה

חסכונות:

פרוטקציה:

"בארץ זו לא חשוב מה אתה יודע אלא את מי אתה מכיר"
"פרוטקציה"... פרוטקציה... איזה סכומים יש לבחור כמוני בלי הוויטמין הזה?
"אם אינך מכיר מיטהו בממטלה ובמטה אינך יכול להצליח"
"אני מבין שיש פרוטקציה-אך מדוע כל אחד לוקחה כמובנת מאליה".

חוצפה ואי חנוך:

"התווכינים אינם מתאמצים להיות ידידותיים... הם בלתי מנומסים, מתחצפים ורועסים"
"בארץ זו האנשים ממחדיים להודות: "אינני יודע"
"כל אחד חושב שהוא צודק תמיד. אף אחד אינו יכול לסבול סלפעים הצדק עם השני"
"האנשים אינם רוצים לטמוע את זעתך... הם יודעים כביכול למשרע מה שתגיד. אין יודעים כאן מהי טכנות טובה".

חוסר הכנסת אורחים:

"רצינו להכיר את תושבי הארץ, להחידד אתם. מצאנו תושבים מעטים שבאו לעזרתנו"
"התווכינים מיחסים חטיבות גדולה מדי לארץ המוצא. ארץ המוצא הטפיעה על היחס לאנשים שבאו מארצות אלה".
מלבד בקבוצים - לא נהגו עמנו מדת הכנסת אורחים. אנשי חיפה, ירושלים והערים הקטנות היו ידידותיים יותר אך בתל-אביב היינו אבודים ממש.

ומה טוב

מעלות טמצאו אנטי מח"ל בישראל

השאלה: אילו מעלות מצאת בישראל וכתווכינה

מעלות:

"מדינה שלנו"

זוהי המעלה הגדולה ביותר שרוב המטיבים מדגישים חטיבותה. אפילו המרבים לקסרג, המוצאים חסרון אחר חסרון בכל טשחי החיים בישראל פותחים את רשימת המעלות במספטים האופטימיים:

"אחרי הכל - זו מדינה שלנו"
"אדם מרגיש עצמו בבית פה"
"המקום היחידי שיהודי יכול להיות חיי חופט"
"המקום היחידי בעולם שמטחר אותי מן ההרגשה שאני "יהודי"
"אנו חפטים מזכרונות יהודים כשאנו כאן..."

"מרץ ורצון ליצור משהו"

"בארץ זו יש לאנשים אפשרות להיות נלהבים עובדים כסדים"
"ביחוד בקבוצים אתה נתקל במרץ שאינך מוצא בטוט מקום בעולם"
"המרץ סוחף אותך אתו..."

"הרצון והיכולת ליצור מדינה"

"כאן עושים יש מאין"
"לא ידעתי שיהודים מסוגלים לכגון אלה..."
"התלהבות נפלאה יש בארץ הזאת, התלהבות ליצירה הסטורית... ביחוד בקבוצים ובין הצברים".

מעלות וחסרונות אחרים

באספקלריית התשובות שנתקבלו

- "יותר מדי אנשים באו לישראל במטרה להיות מיניסטרים אך לבסוף פתחו קיוסקים ברחוב אלנבי..."
- "הפוליטיקה מטחנת תפקיד חשוב מדי בחיי המרט בארץ זו..."
- "הצברים הללו דומים לחלוצי אמריקה במאה ה-19..."
- "התלהבות גדולה אופפת את האנשים והיא סוחפת אותך עמה ולמרות הסקטיציזם אף אתה מתלהב יותר ויותר..."
- "הנוער במדינה זו ארוגנטי כלפי אנשים אחרים"
- "באנגליה הייתי נחשב יהודי - בישראל אני נחשב אנגלי"
- "חסרה סבלנות כלפי אנשים שאינם מבינים את הספה"
- "האנשים בארץ אינם נחים - הם תמיד עסוקים וטוענים שאין להם זמן"
- "הוטבי הארץ אינם רוצים להבין שנאלצנו להתגבר על קסיים מרובים למדי כדי לבוא ארצה."
- "לא מודים לנו על שבאנו לעזור..."
- "כפיה דתית מופרזת..."
- "אוהבים את העלייה אך לא את העוללה"

מעלות

וחסרונות

לפי סדר טכיותם

- 1. מדינה שלנו
- 2. מרץ ורצון לעבודה
- 3. הרצון והיכולת ליצור מדינה בריאה
- 4. אטמוספירה של חופש
- 5. אנשי הקבוצים
- 6. פטריוטיזם גדול
- 7. הפתוח המהיר בכחות עצמאיים
- 8. האמץ והגבורה של היטוב
- 9. דמת תרבות והשכלה גבוהה
- 10. ידידות ורצון לעזור
- 11. אחדות לאומית
- 12. אקלים נוח
- 13. חוסר אנטיסמיות
- 14. אופים הטוב של הצברים
- 15. נוף יפה
- 16. נוח
- 1. פרוטקציה
- 2. חוצפה ואי חנוך
- 3. חוסר הכנסת אורחים
- 4. אגואיזם
- 5. יחס רע לזוברי אנגלית
- 6. סכטוכים פוליטיים בלתי פוסקים
- 7. חטר סדר, מטמעת וארגון
- 8. התרגשות יתרה ו-"דחיקה לראש התור"
- 9. מחירים מופקעים
- 10. כסף ועסקים-העיקר
- 11. החבורה לקויה
- 12. לכלוך
- 13. צביעות ורמאות
- 14. שטת בניה לקויה
- 15. חוסר רגש
- 16. צפיפות
- 17. אין רגש כבוד

תכניות לעתיד

מה"ל בא לישראל

מחקר על תכניותיהם
של מתנדבי חו"ל
הרוצים להשתקע
בישראל.

ב

מטכל / אכא / יחידה מחקר פסיכולוגי
מכון לחקר דעת הקהל

זהו חלק ב' של תוצאות המחקר שנערך ע"י
המכון לחקר דעת הקהל בין 387 חיילי
מח"ל מכל השרותים והחטיבות בחודש מרץ
1949.

בדו"ח הזה מדובר רק על אותו חלק של
אנשי מח"ל שהביע רצון להשתקע בארץ.

בין המתנדבים הרוצים להשתקע בארץ...

41%	מצפים לעזרה פעילה של הממשלה להגטמת תכניתם.
14%	טוברים כי דרושה להם הכשרה מקצועית נוספת להגטמת תכניתם.
83%	נזקקים לדירה.

תכניות אנשי מח"ל הרוצים להשתקע בארץ.

סכום תוצאות המחקר

75% מאנשי מח"ל שהיו בארץ בחדש מרץ - רוצים להשתקע בארץ.

מהם 79% אומרים שהחליטו כבר על עתידם...

12%... רוצים להשתתף בהתיסבות מקלאית

22%... רוצים להמשיך בלמודים

7%... רוצים לעבוד בממשלה

17%... רוצים לעבוד בעסק או מפעל מסלחם

4%... רוצים להתגייס למטרת ישראל

15%... רוצים להשתתף במפעל טחומי עירוני

2%... סונות

79% - ס"ה

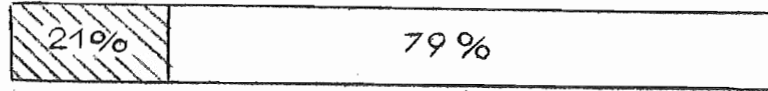
21%... אין להם תכנית עדיין אף על פי שעומדים להשתקע

100%

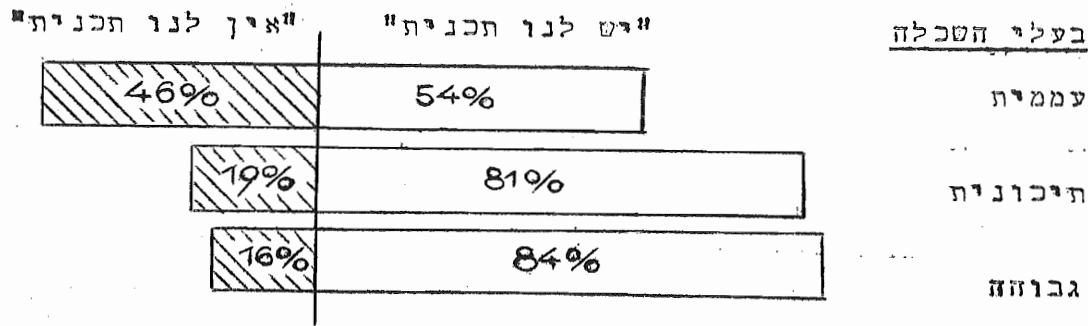
25% רוצים לטוב לארצותיהם.

... "כן" - אומרים 79% מהם

יש תכנית לעתיד אין תכנית

תכניות לעתיד - והשכלה

בין הקצינים יש בדרך כלל אחוז גדול יותר של בעלי תכניות מאשר בין הסוראים. אולם יתר הנתונים האיטיים - כגון גיל, תקופת הטרות, מצב מספחתי ואף מקצוע - אין קשר חזק ביניהם לבין התכנית לאחר המלחמה. (אצל חיילים תושבי הארץ - נמצא כי יש קשר בין המקצוע הקודם והתכנית לעתיד. ראה דו"ח המכון לחקר דעת הקהל: תכניות החיילים לאחר המלחמה ד/16/10).

היש למשתקעים - תכניות לעתיד?...

79% מאלה שרוצים להשתקע בארץ - יש להם תכנית ברורה על מה שיעשו לכשיסתחררו מן הצבא.

(בין אלה שהביעו רצונם לחזור לארצות מוצאם - נמצא אותו אחוז של בעלי תכניות).

בטחון מועט בהגטמת התכניות

בעלי התכניות אינם כל כך בטוחים בהגטמתן. מדה בטחון גדולה יותר בתכניות לאחר המלחמה נמצאה אצל חיילים תושבי הארץ.

בטחון בהשתקעות בארץ - בטחון בהגטמת התכנית

אנשי מח"ל הבטוחים ביותר שיטארו בארץ וכך אנשי מח"ל הבטוחים ביותר שיטובו לארצותיהם - אלה ואלה הם בעלי תכניות ברורות מאד. בו בזמן - אלה שאינם בטוחים כל כך שיטארו או יטובו - אין להם תכנית ברורה כל כך.

התישבות חקלאית

12% מהרוצים להשתקע בארץ - נוטים להשתתף בהתישבות חקלאית.

17% נוטפים נוטים אף הם לכך - אולם אינם בטוחים כל כך, שאמנם יגשימו תכניתם.

מי ומי הרוצים בהתישבות

גיל:

גיל החיילים הרוצים באופן מוחלט להשתתף בהתישבות חקלאית הוא - בין 20 - 35. בני גילים אחרים - אינם רוצים בהתישבות.

מקצוע:

פועלים מקצועיים, סטודנטים, פקידים בעלי מקצוע חפטי - נמצאים בין אנשי המח"ל הרוצים בהתישבות.

הסכלה:

אין ביניהם בעלי הסכלה עממית. כל אנשי מח"ל הרוצים בהתישבות הנם בעלי הסכלה תיכונית או גבוהה.

מצב אישי:

רובם רווקים. מספר - נסואים בלי ילדים. כמעט ואין ביניהם קצינים.

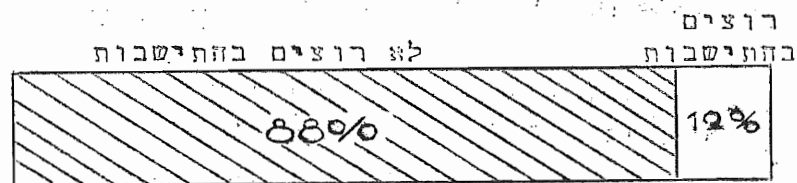
לגליל - לא לנגב:

מספר הרוצים להתישב בגליל כמעט פי שנים ממספר הרוצים להתישב בנגב.

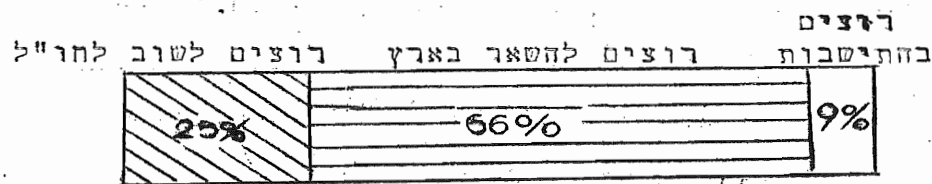
מחצית למושב.

כמחצית המעוניינים בהתישבות נוטים להצטרף או ליסד מושב שתופי. המחצית הסנייה מתחלקת בין קבוץ וקבוצה ואלה שטרם החליטו בדיוק לאיזו צורה התישבות ילכו.

12% רוצים להתישב...

...זכו 9% מכלל אנשי מח"ל

המסך הלימודים

22% מאלה סרועים להטאר בארץ - בטוחים סימטיכון בלמודים.

מי הם?

כולם בני 30 - 18. רובם ככולם היו סטודנטים לפני התגייסותם. רק מעטים היו פועלים מקצועיים.

הטכלתם מ - 3 כחות בי"ס תיכוני עד 4 שנים אוניברסיטה. אחדים אף סיימו אוניברסיטה.

כמעט כולם רווקים, פרט לאחדים שהנם נשואים ללא ילדים. רובם סוראים.

רובם רוצים ללמוד באוניברסיטה וחלק בטכניון. רק אחדים בבי"ס תיכוני, מסחרי או מקצועי אחר.

מאלה הרועים להמטיך ללמוד:

- 20% צריכים ללמוד עוד שנה
- 27% צריכים ללמוד עוד שנתיים
- 53% צריכים ללמוד עוד שלס שנים ויותר.

עבודה בממשלה

7% מאלה הרועים להטאר בארץ רוצים בהחלט לקבל עבודה בממשלה.

מי הם?

יש ביניהם בני כל הגילים, רמות ההטכלה והמקצועות המיוצגים בין אנטי מח"ל. כן מיוצגים בעלי כל הדרגות.

רוצים בסרות דפלומטי.

חלקם הנכר ביותר - מעוניין לשרת בסרות הדפלומטי היטראלי. כן מעונינים בהנדסה ובסרות רפואי. המהנדסים והאחיות המעונינים בטנים אלה - הם בעלי נסיון בעבודה זו.

כמעט אף אחד מהם אינו בוחר לעבוד כפקיד כללי.

עבודה עצמאית

17% מאלה הרוצים להטאר בארץ רוצים בהחלט לעבוד בעסק או מטעל עצמאי.

מי הם?

בולטים ביניהם אלה שהיו בעלי חנויות או סוחרים בחו"ל. אך יש ביניהם גם בעלי מקצועות חמסיים, מועלים מקצועיים, סטודנטים, בעלי בתי חרושת ושובדי בתי מטחר לטעבר. כל דרגות החוטכלה - מיוצגות ביניהם.

בעלי מספחה נוטים יותר להיות עצמאיים מאשר רוקים.

גם גברים נוטים לכך יותר מאשר נשים.

איזה עבודות?

17% אלה מעונינים להיות עצמאיים במקצועות דלקמן לפי סדר שכיחותם: (נראה כי לרובם יש כבר נסיון במקצועות אלה).

1. יבוא ויצוא
2. מוסך מכונות
3. בנין
4. תעסיה
5. מבקר חשבונות
6. חטמלאות
7. ייצור טרטים
8. תעסיה חימית.

שרות במשטרה

4% מאלה הרוצים להטאר בארץ רוצים בהחלט להתגייס למסרת ישראל.

מי הם?

כולם רוקים או נטנאים בלי ילדים. כמעט כולם טוראים.

מפעל ותופי עירוני

15% מאלה זרועים להשאר בארץ רוצים בהחלט להשתתף במפעל ותופי עירוני.

מי הם?

יש ביניהם בעלי גילים שונים - כמעט מחציתם היו פועלים מקצועיים לפני התגייסותם.

איזה סוגי קוואופרטיבים?

אלה סוגי המפעלים והתופיים שנבחרו (לפי סדר סכיחותם):

- 1. הובלה
- 2. בנין
- 3. הנדסה
- 4. חטמלאות
- 5. הלבטה
- 6. מוטכי מכוניות.

ביניהם יש כבר כאלה שנכנסו לקוואופרטיבים של בנין, הובלה, הלבטה ומוטכים. בענף ההנדסה וההלבטה יש בעלי נסיון בעבודה מלפני גיוסם.

עזרת הממשלה

41% מאלה זרועים להשאר בארץ מצפים לעזרת הממשלה

הם טבורים שהממשלה צריכה לעזור להם להגשים חכניותיהם.

בנוגע לנטייה זאת אין כמעט הבדל בין בעלי השכלה ומקצוע שונים וכן בין בני גילים שונים.

קצינים פחות מוראים.

קצינים מצפים פחות לעזרת הממשלה מאשר טוראים.

איזה סוגי עזרה נדרשים?

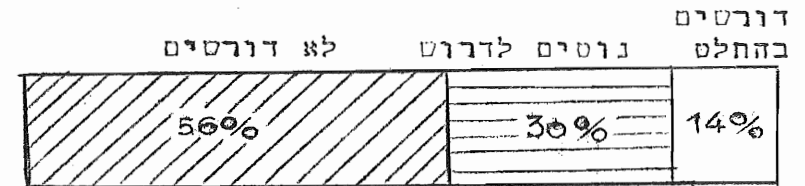
לפי סדר סכיחותם:

- 1. הלוואות
- 2. שכר
- 3. הדרכה מקצועית
- 4. סטיפנדיה ללמודים
- 5. הדרכה כללית
- 6. קרקע

הכשרה מקצועית

14% מאלה הרוצים להסאר בארץ - רוצים בהחלט לקבל
הכשרה מקצועית. 30% נוספים נוטים אף הם
לכך אולם בסחות החלטיות.

הכשרה מקצועית...

מי הם?

פועלים פשוטים ומקצועיים, פקידים
ובעלי חנויות לסעבר. כסני שליטים
ממבטי הכשרה מקצועית כבר קבלו
כזאת אך הם מעונינים בהכשרה נוספת.
סליט קבל הכשרה במקצוע אחר מזה שהוא
רוצה לעסוק בו בארץ.

איזו הכשרה נדרשת?

(לפי סדר הסכיחות)

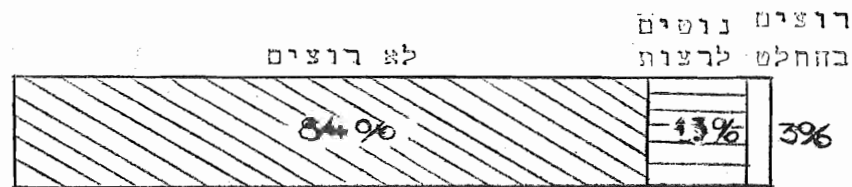
- 1. הטפה העברית
- 2. מכונאות
- 3. בנין
- 4. רדיו

תכניות שכונ

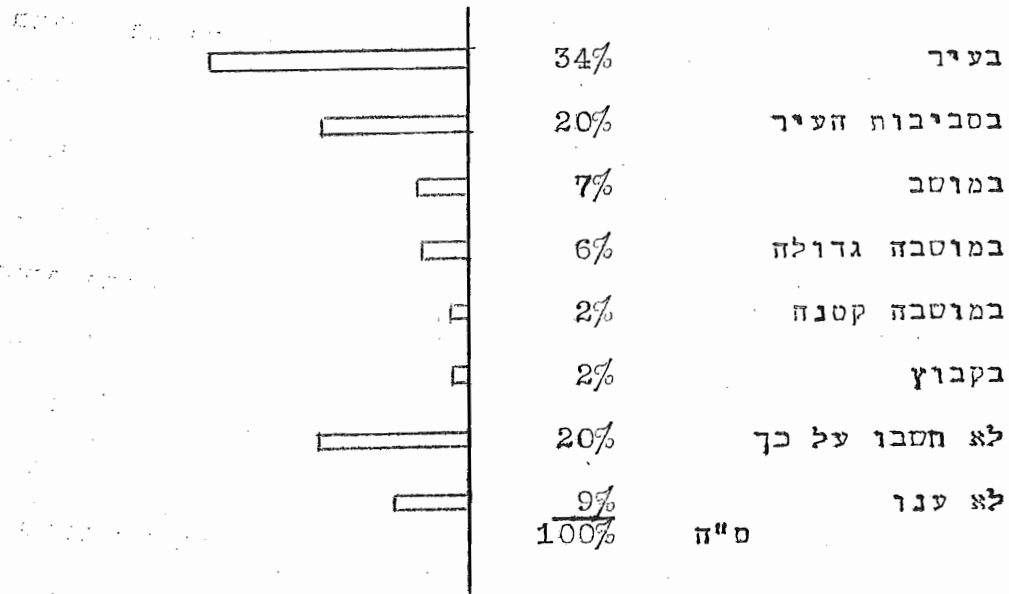
3% מאלה הרוצים להסאר בארץ - מעונינים מאד
להסתתף בטכונ שתומי.

13% נוספים נוטים אף הם להסתתף בטכונ כזה -
אך אינם בטוחים.

טכונ שתומי...

אנשי מחיל רוצים לגור...

דיון

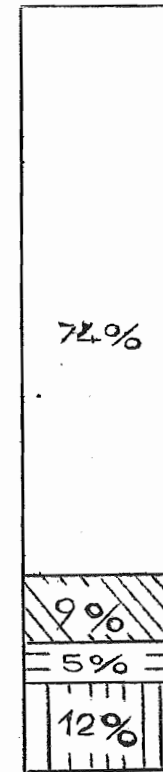
74% התגיטו מיד עם בואם ארצה ולכן לא הספיקו לטכור דירה.

9% נוספים אין באפשרותם לחזור לדירתם הקודמת.

רק 12% אינם זקוקים לדיון. לאלה מתכות דירותיהם.

טאר 5% לא ענו על שאלה זו.

רובם רוצים לגור בחל - אביב וחיפה וטביבותיהן.

"לא חיתה לנו מעולם דירה בישראל"

"לא נוכל לשוב לדירתנו" לא ענו

"יש לנו דירה"

נספח 1

מי היו המשייבים

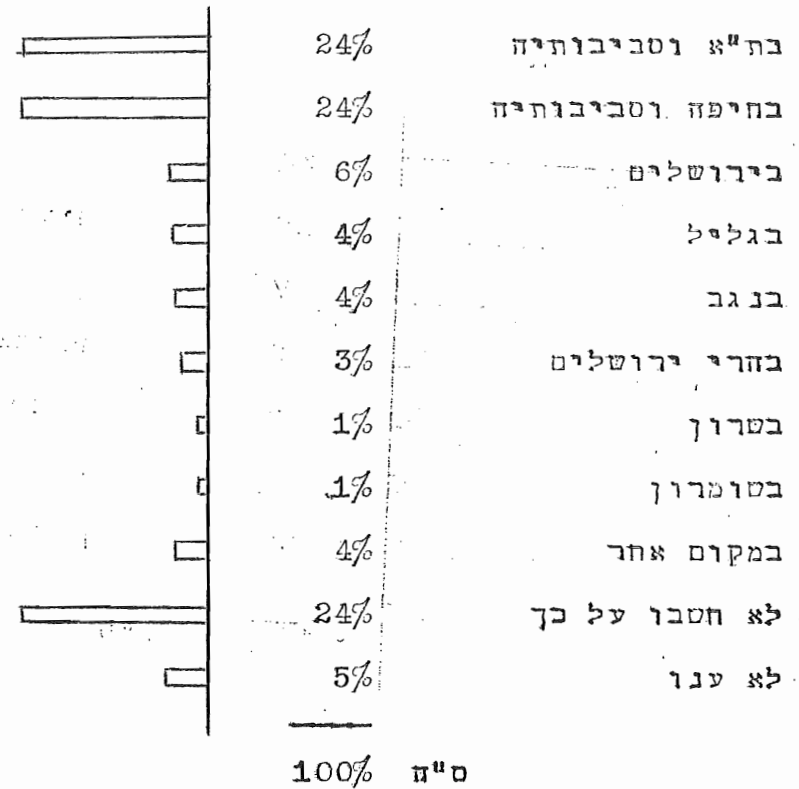
מקצוע:

2%	פועל בלתי מקצועי
18%	פועל מקצועי
2%	בעל מלאכה עצמאי
20%	חלמיד או סטודנט
1%	פקיד במוסד ממשלתי או צבאי
4%	פקיד במפעל פרטי
7%	בעל חנות או טוחר
2%	מורה
4%	בעל מקצוע חפטי
4%	עובד במסחר או בחנות
2%	בעל חנות או בית הרושת
3%	חקלאי
25%	מקצוע אחר
6%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

גיל:

4%	סחורה מ - 18
11%	19 - 20
20%	21 - 22
19%	23 - 24
29%	25 - 29
8%	30 - 34
4%	35 - ומעלה
5%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

אנשי מחיל רוצים לגור...

הסלקה:

2%	פחות משש כתות בי"ס עממי
8%	מ' 6 - 8 כתות בי"ס עממי או יטיבה
7%	כתה או סתי כתות בי"ס היכוני
16%	3 או 4 כתות בי"ס היכוני
12%	5 או 6 כתות בי"ס היכוני
20%	7 או 8 כתות בי"ס היכוני
18%	סנה או סנתיים באוניברסיטה
7%	סלוס' או ארבע סנים באוניברסיטה
8%	סיימתי את חוק למודי באוניברסיטה
2%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

זמן בארץ:

14%	מחדס עד 3 חדסים
73%	מסלסה חדסים עד סנה
9%	סנה ויותר
4%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

מצב מספחתי:

71%	רנוק
8%	נסוי בלי ילדים
4%	ילד אחד
1%	סני ילדים
1%	סלסה ילדים או יותר
15%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

תנאים במקצוע.

80%	לא עבדו בארץ
2%	עבדו באופן עצמאי
2%	עובדים סכירים קבועים
3%	עובדים סכירים זמניים
13%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

חורים בארץ.

27%	אין חורים
65%	לא נמצאים בארץ
3%	אחד החורים בארץ
2%	סני החורים בארץ
3%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

חורים.

73%	אין מספחה בארץ
2%	מאסה מגויסה ואין
	לחם דירה
	חדר אחד בסותפות
1%	עם אחרים
5%	בחדר אחד
3%	סני חורים
1%	3 חורים ויותר
15%	לא ענו
<u>100%</u>	ס"ח

ארץ המוצא

5%	פולניה
5%	גרמניה
1%	רוסיה
1%	הונגריה
59%	ארצות אנגלו-סאכסיות
7%	ארצות סקנדינביה
2%	והולנד
2%	צרפת
16%	דרום אמריקה
2%	ארץ אחרת
100%	לא ענו
	ס"ח

מין

90%	גברים
9%	נשים
1%	לא ענו
100%	ס"ח

מקום מגורים לפני הגירה

81%	התגורר מיד כשעלו
4%	ארצה
4%	בחל-אביב וטכונותיה
2%	בירוסלים
2%	חיפה ובתי
2%	רחובות, נתניה,
2%	חדרה, ע"ת
4%	מקום אחר
5%	לא ענו
100%	ס"ח

1970

✓
ההרים בצבא

נזחה ל בא לישואן

מחקר על דעתם
של מתנדבי חי"ל
על חייהם בצבא.

ג

מטכל / אכא / יחידת מחקר פסיכולוגי
מכון לחקר דעת הקהל

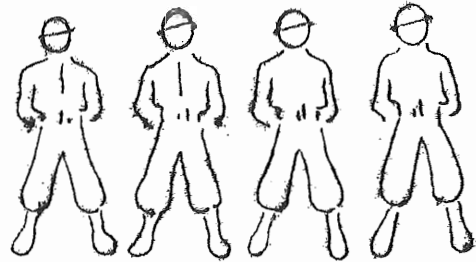
מכום תוצאות המחקר

39% מאנשי מח"ל סבורים כי הצבא דואג להם
59% מתגאים על שרותם בצ.ה.ל.

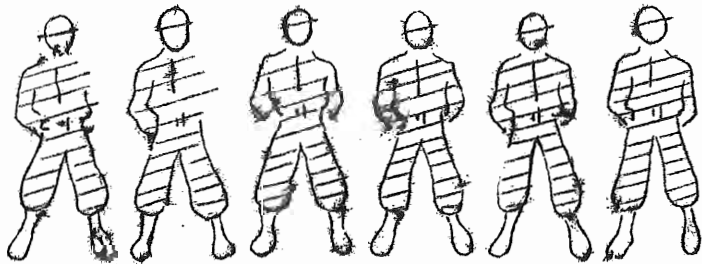
מקור:

משאל בין 380 חיילי מח"ל דוברי
אנגלית בחודש מרץ 1949.

בין כל 10 אנשי מח"ל - אומרים:

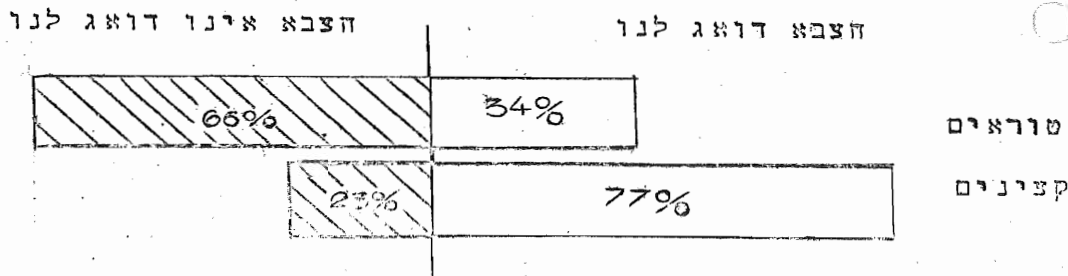

4
הצבא דואג
לנו

6
הצבא אינו
דואג לנו

קצינים מרוצים יותר

מקצוע אזורי, הטכנה, מעב משטחני, זמן בצבא - אינם משפיעים במידה נכרת על נטיה זאת.

הצבא אינו מעוניין בנו...

טוראים וצעירים - פחות מרוצים

השאלה: האם אתה מרגיש שהצבא מעוניין
בך ומטפל בך איטית?

רק 39% מן הנטאלים סבורים שהצבא מעוניין בהם
ודואג להם.

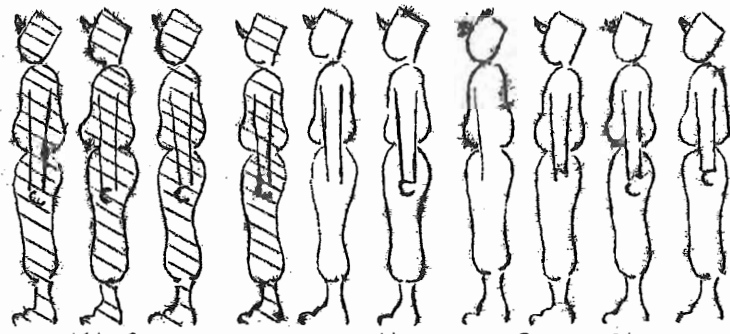
טאר 61% חושבים שאין דואגים להם בצבא. אולם
בו בזמן, 39% אלה - הסבורים כי הצבא דואג
להם ומעוניין בהם איטית - בטוחים ותקיפים
בדעתם זו - הרי 61% הסבורים כי הצבא אינו
דואג להם - אינם תקיפים כל כך בדעתם זו.

59% מתגאים על זרותם בצ. ה.ל.

קצינים גאים יותר

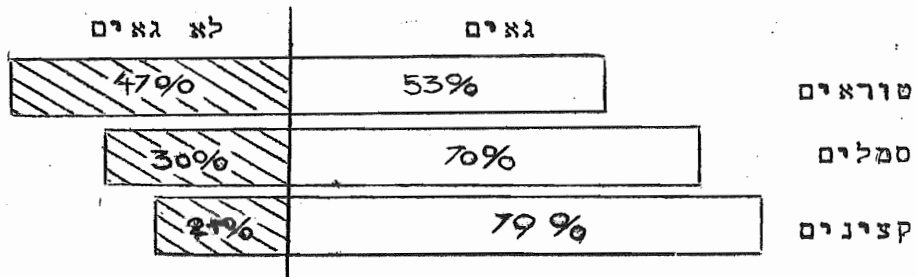
טאלח: האם יש לך הרגשה של סמוק וגאווה מהיותך חייל ישראלי?

59% מהנסטאלים מתגאים על זרותם בצבא הגנה לישראל. טבורים הם כי בזרותם תרמו תרומה למאמץ המלחמה של עם ישראל. הם מרגישים כי נתנו חלקם בהקמת מדינת היהודים והם גאים על כך. בין כל 10 אנשי מח"ל...

4 אינם מתגאים 6 מהגאים על זרותם

קצינים גאים יותר

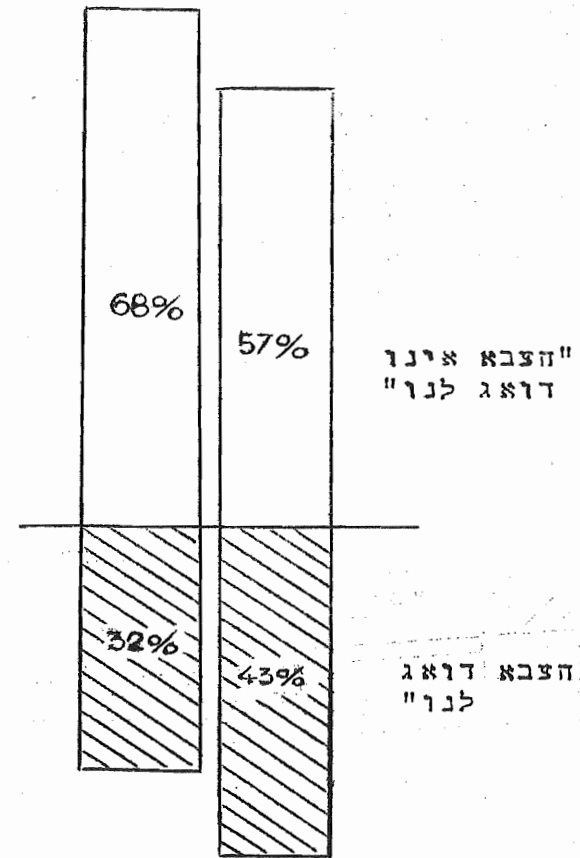

הרוצים להסתקע בארץ - מרוצים יותר מאחרים

הם גם מתגאים יותר מאחרים על זרותם

בין אנשי מח"ל הרוצים להסתקע בארץ - גדול יותר אחוז טבעי הרצון אולם גם בין הללו **כבר** אחוז האומרים: "הצבא אינו דואג לי" (57%)

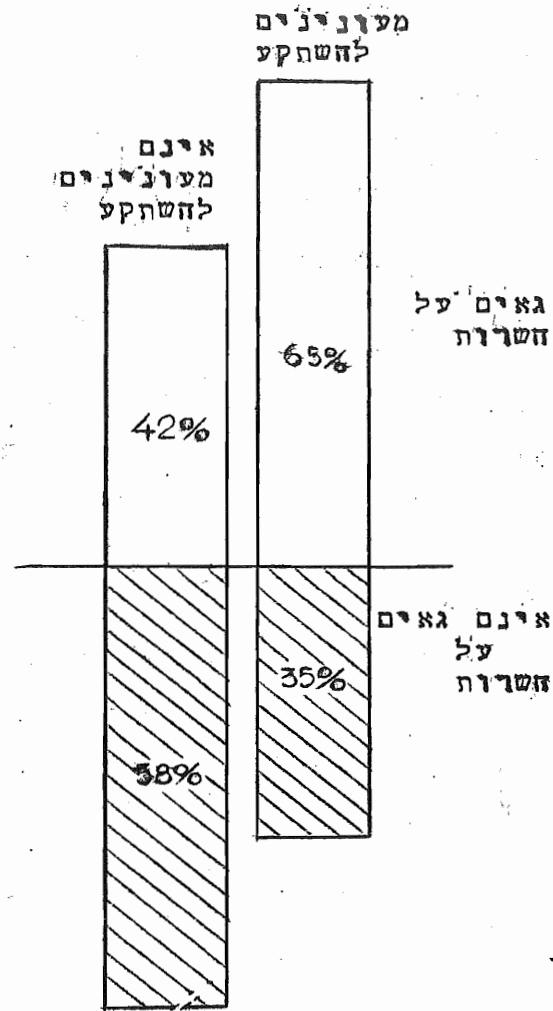
רוצים אינם להסתקע רוצים

יש קשר בין הגאון על חזרות
והרצון להשתקע בארץ

אנשי המ"ל המעוניינים להשתקע בארץ -
מתגאים יותר מאחרים על שרותם בצבא
הגנה לישראל.

נראה כי יש קשר הדוק בין גאון על
חזרות בצ.ה.ל והרצון להשתקע באופן
קבוע בישראל. יש להניח כי אם תשופח
גאותו של איש המ"ל על שרותו בצבא
יגבר גם רצונו להשאר בארץ. מסקנות
המחקר מורות כי העובדה שתיילימח"ל
רבים ראו עצמם מיותרים כאן - גרמה
לכך שאינם לחושים ביותר להשאר בארץ.
כי בין החיילים שענו בסלילה על השאלה:
"האם אתה חושב שיש ערך מעשי לשרותך"
רב יותר מספר הוציט לשוב לחו"ל.

מקצוע אזרחי, הסכלה, מצב מספחתי, זמן
בצבא-אינם מספיעים במידה נכרת על נטייה זאת.

כיצד נערכים מהאלים אלה:

דו"ח זה מבוסס על עבודתו של המכון לחקר דעת הקהל שע"י יחידת מחקר פסיכולוגי/מסכל/אכא. על עובדי המכון נמנים אנטי מדע - סוציולוגים, סטטיסטיקאים, ועוד, מהם התמחו במדע הקר דעה הקהל ביחידה המקבילה שהיתה קיימת מסך תקופת המלחמה הקודמת בצבא האמריקאי.

הסלבים היסודיים בהכנת מחקר כזה הם:

1. הכנת השאלון: מחלקת העריכה, בהתייעצות עם הסרוטים או החילות המתאימים וכן בסתוף האגף המתאים במסרד הבטחון - מכינה טיוטה ראשונה של השאלון אשר החיילים עומדים להשיב עליו. בוחרים בזהירות שאלות בכל שטח וטסח שעליו מעונינים לדעת את דעתו של החייל.

2. השאלון נבדק: כלומר בוחנים את השאלות בין קבוצות קטנות של החיילים, המטרה היא לגלות: האם השאלות מנוסחות באופן ברור? האטגם חיילים בעלי השכלה נמוכה יבינו את מטרתן? האם השאלות "ניטרליות" - כלומר אינן מטפיעות ע"י נסוחן על החטובה.

כן מוגס השאלון למטות המתאימים והם מחבקים לתת חוות דעת. לעתים קרובות מעונינים המטות היסיריים בטאלות נוספות בטסחים המענינים אותם במיוחד.

3. בוחרים את הדגימה: - בטם "דגימה" נקרא חתך אנוטי כזה האופיני לצבור הרחב יותר אותו מתכוונים לבדוק. אם רוצים למטל לבדוק את יחסט של חיילי צבא ההגנה לבעית הסעד - מוכן טאי אפטר לסאול את כל החיילים. לכן נבחרת דגימה - כלומר על השאלון יסיבו מספר מטוים של החיילים המהווים חתך אנוטי אופיני לצבא כולו: מבחינה גילית, מעמדית, השכלחית, מקצועית ואיטית.

4.

החיילים משיבים על השאלון: הם מתאספים בחדרי אוכל או תרבות, נציג המכון מסביר את מטרת השאלון ומחלק טופס אחד לכל חייל וחייל. החיילים עונים עליו באנונימיות מוחלטת. שמות המטיבים או מספרם אינו מעניין את המכון והחיילים מקבלים הוראה מפורטת שלא לכתוב את שמם על השאלון או את מספרם האישי: רק דעתם החופטית מענינת אותנו.

5.

מעבדים את התוצאות: מחלקת העריכה, המיון והבקורת מעבדת את התוצאות. בעזרת מכונות מיון חשמליות נמצא אחוז החיילים הנוטים לכל שטח וטסח.

6.

מפרסמים את המסקנות: בה במדה שחטוב הדבר להוציא מן החיילים את דעתם בבעיות טונות - כן חטוב הדבר להחזיר את התוצאות לצבור שהוא רחב במדה האפטר. מדור הפרטומים עורך דו"חים מפורטים הנטלחים לכל הצדדים הנוגעים בדבר.